

Desky v pohybu

2. část

Uč. str. 40 - 43

mapa hranic litosférických desek

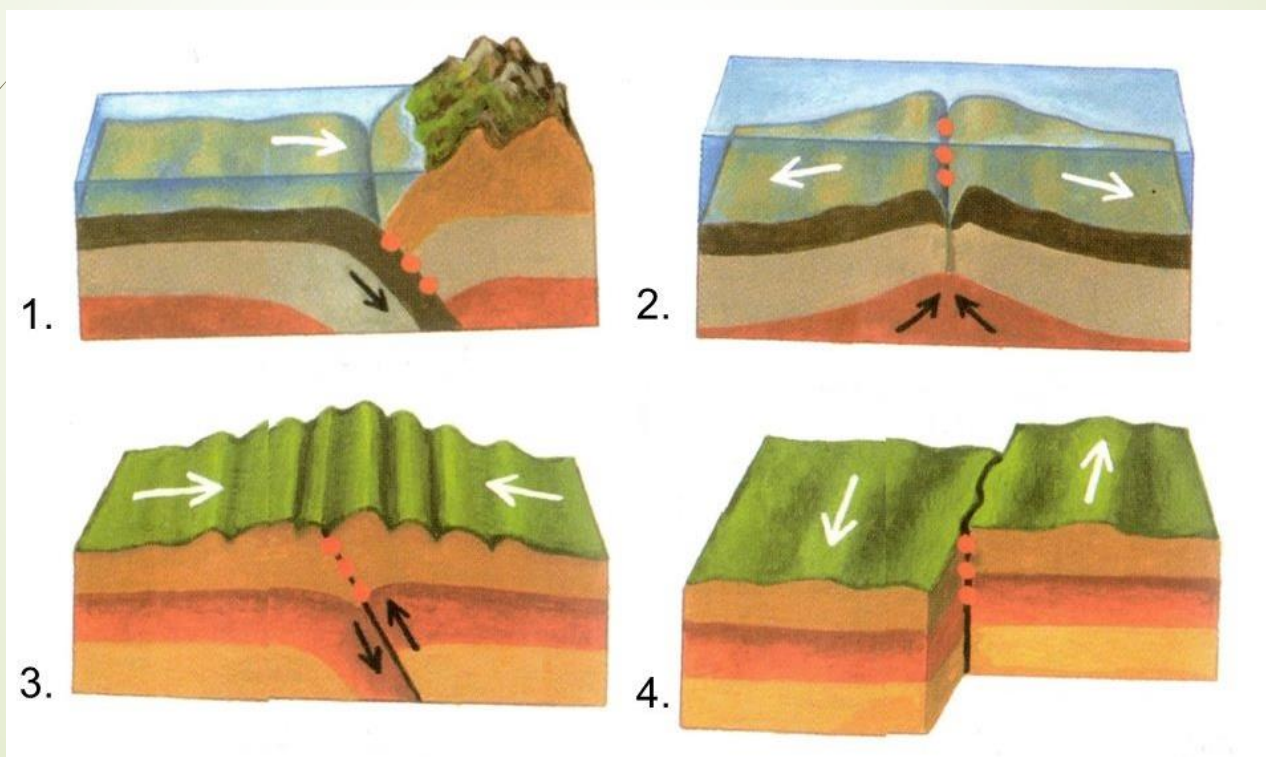

druhy pohybu:

1. a 3. = sbíhavé – desky se pohybují proti sobě

2. = rozbíhavé - desky se pohybují od sebe

4. = transformní – desky se pohybují podél sebe

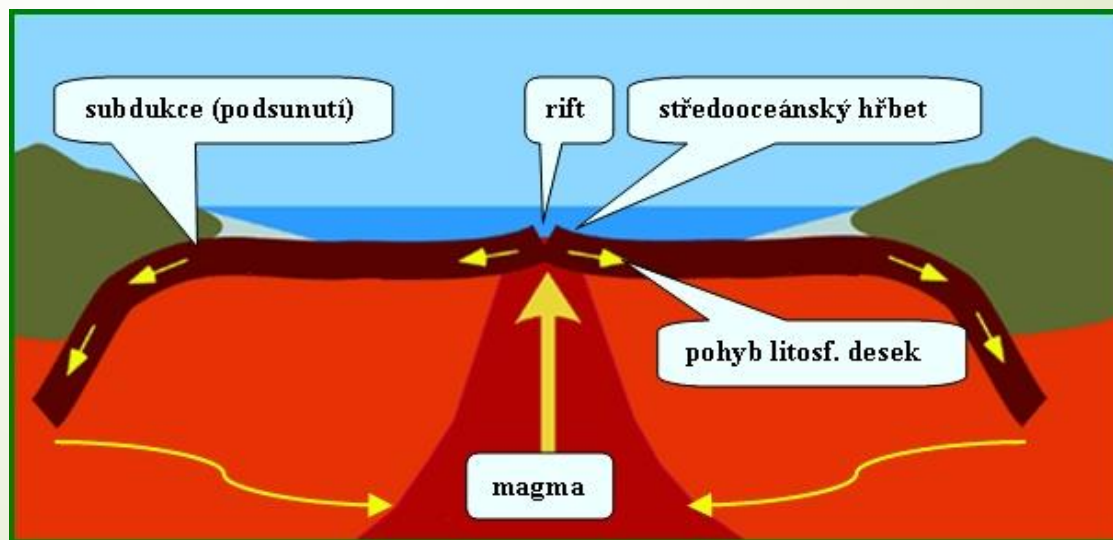
litosférické desky

Rozbíhavý pohyb

- odsouvání desek
- ve středové části oceánů
- **rift** = trhlina v oceánském dnu – výlevy lávy
- láva: a) hromadí se → **středoocéánský hřbet**
b) odtlačuje starší oceánskou kůru

★ **přirůstání** oceánské kůry = hlavní příčina pohybu desek

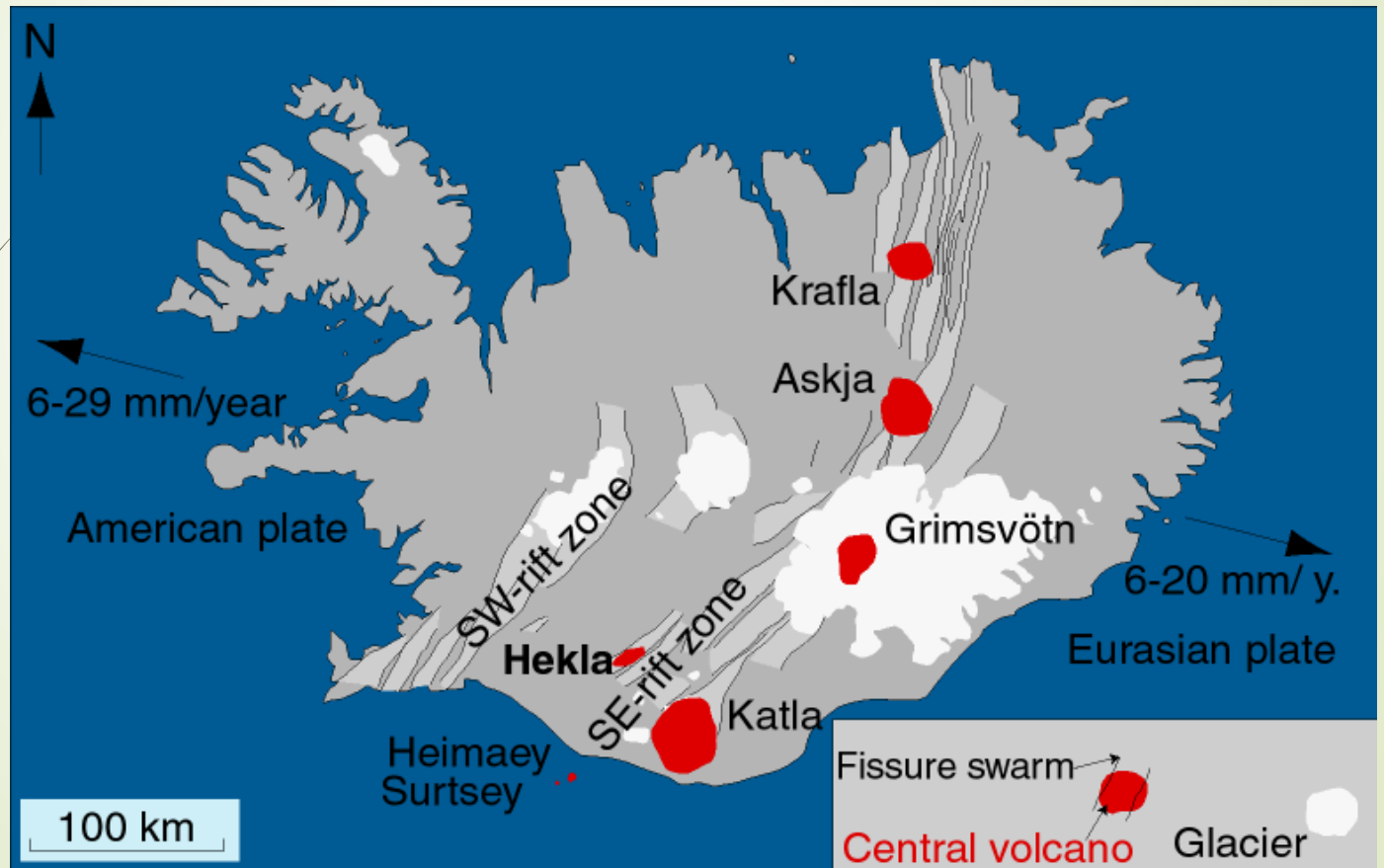
Island - Pingvellir

Island - Pingvellir

mapa Islandu

Island - Pingvellir

na svazích – komínovité útvary „černí kuřáci“:
bakterie – rournatci - korýši

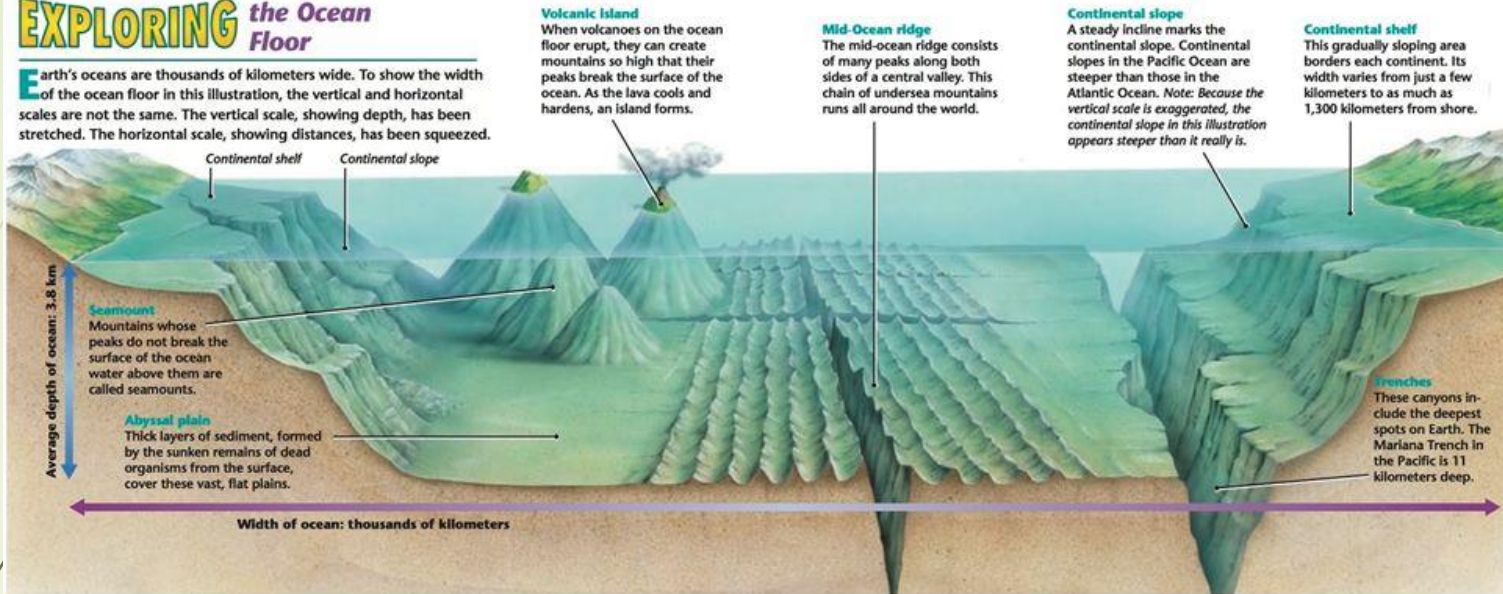
rournatci

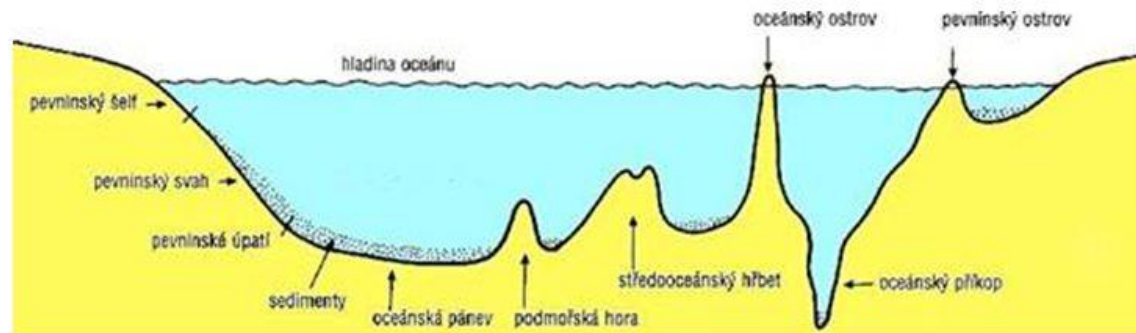
TVARY OCEÁNSKÉHO DŇA

EXPLORING the Ocean Floor

Earth's oceans are thousands of kilometers wide. To show the width of the ocean floor in this illustration, the vertical and horizontal scales are not the same. The vertical scale, showing depth, has been stretched. The horizontal scale, showing distances, has been squeezed.

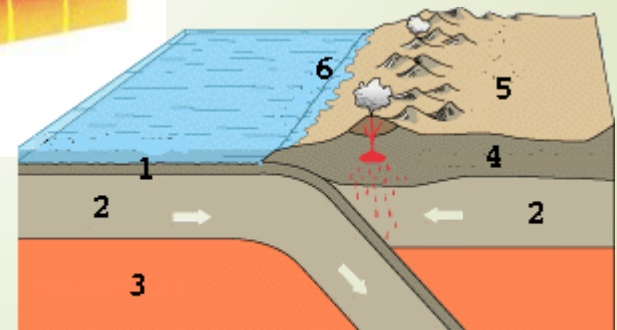
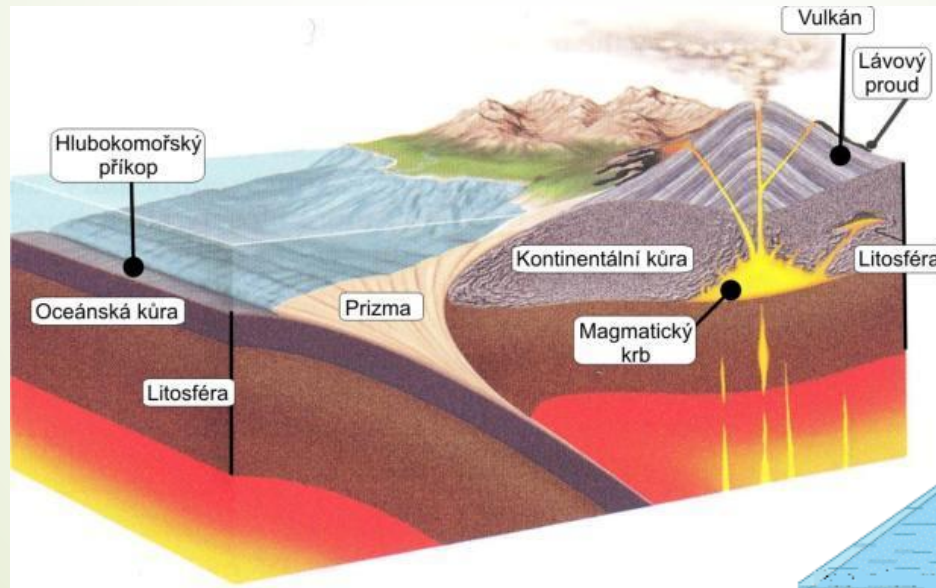
ZJEDNODUŠENÝ MODEL OCEÁNSKÉHO DŇA

Sbíhavý pohyb

a) oceánská a kontinentální deska

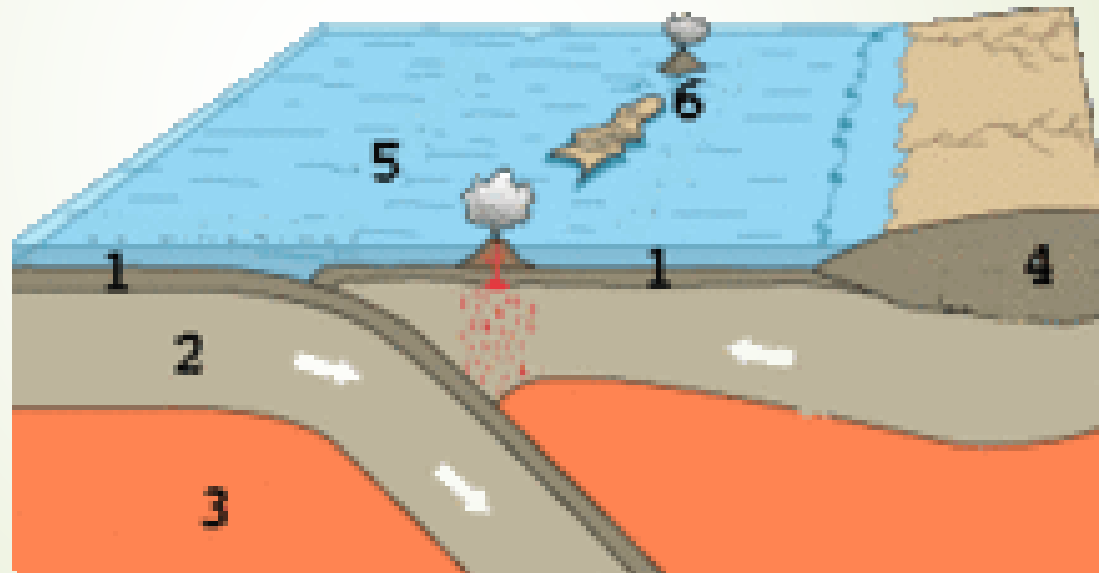
- podsouvání desek = **subdukce**
- **subdukční zóna** - hlubokomořské příkopy
- **zánik** oceánského dna

Sbíhavý pohyb

b) dvě oceánské desky

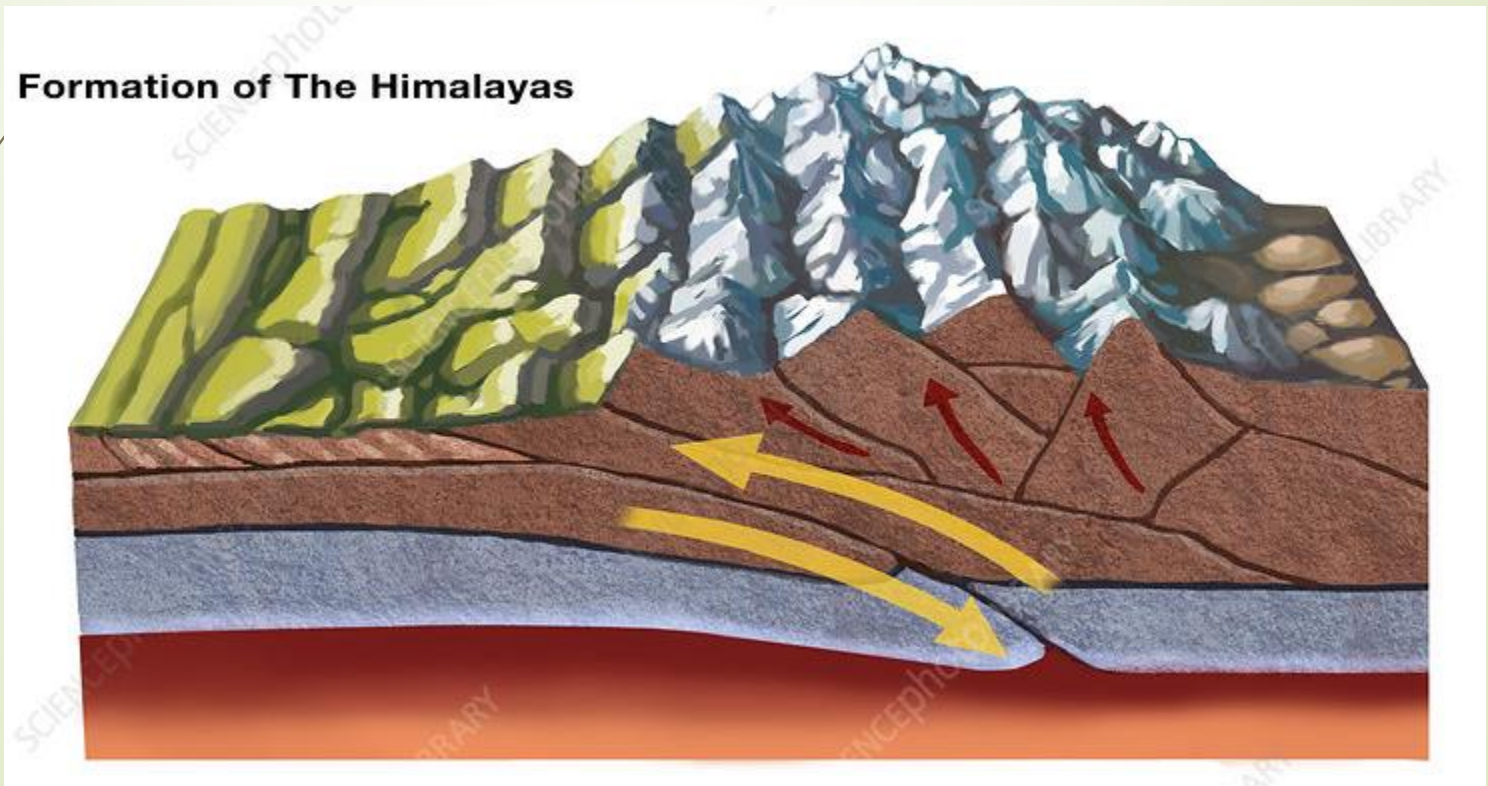
- ▶ hlubokomořský příkop je lemovaný sopečnými ostrovy = **ostrovní oblouk**

Sbíhavý pohyb

b) dvě kontinentální desky

- kůra se stlačuje a vrásní do výše – **pásemná pohoří**

Himálaj

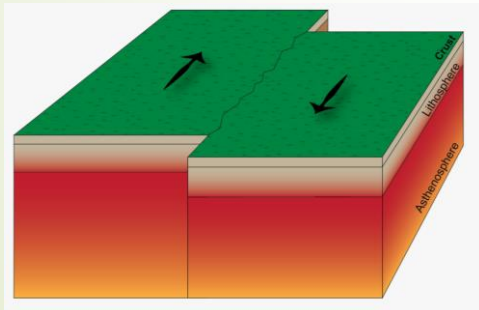

Alpy

3) Transformní (horizontální posun)

- ▶ posun desek ve stejné výši v protisměru podél zlomu
- ▶ nejznámější zlom – San Andreas, Kalifornie, USA

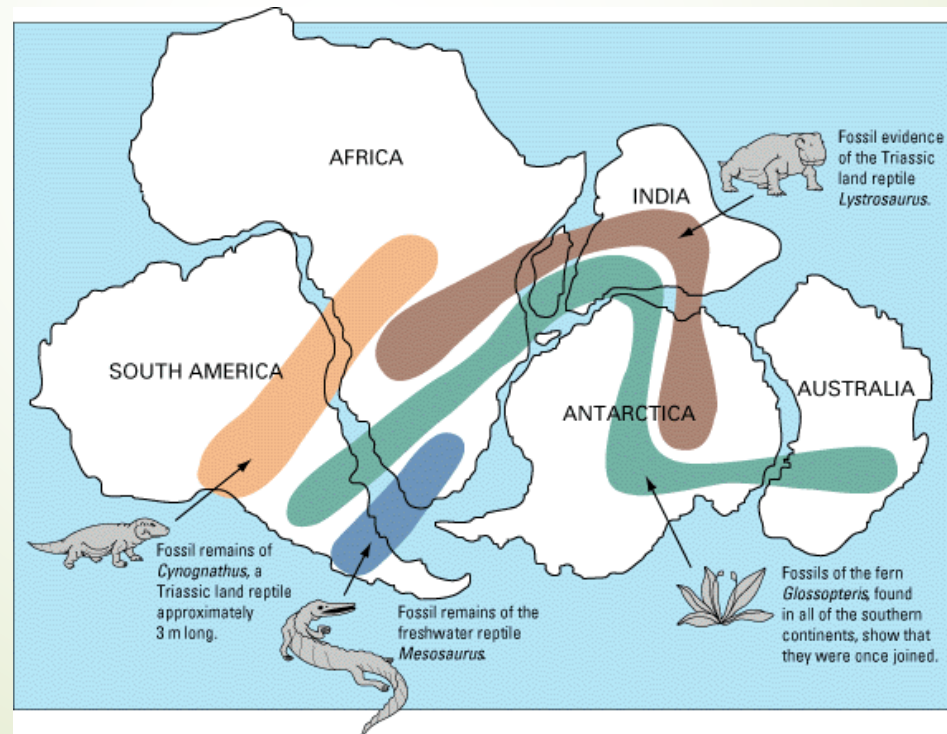
Alfred Wegener (1880 – 1930)

- ▶ autor teorie kontinentálního driftu (pohybu litosfér. desek)
- ▶ ALE neuměl vysvětlit způsob pohybu

Důkazy pro tuto teorii

- ▶ tvary protilehlých kontinentů – „zapadají“ do sebe
- ▶ nálezy stejných zkamenělin a hornin
- ▶ vlastní pohyb desek zjištěný pomocí GPS a satelitním pozorováním

225 million years ago

150 million years ago

100 million years ago

Earth today

-
-
- <https://www.youtube.com/watch?v=uGcDed4xVD4>
 - <https://www.youtube.com/watch?v=ucxtiuN4ZmQ>